

LAUREÁTI – BIELA VRANA 2016

1. Učiteľka Monika Podolinská z Muránskej Dlhej Lúky

Monika Podolinská je bývalá riaditeľka, v súčasnosti učiteľka Základnej školy v obci Muránska Dlhá Lúka, ktorej žiakmi je 66 výhradne rómskych detí z blízkej osady Rúbanka. Ostatné deti z obce navštevujú základnú školu v Revúcej. Tento trend trvá už 15 rokov.

Škola pod vedením Moniky Podolinskej dlhodobo pracovala s deťmi na báze individuálneho prístupu vysoko nad rámec bežných povinností a tento prístup si zachovala i po jej odchode z vedenia. Škola má 5 tried (ročníkov), vrátane nultého. Podolinská spolu s učiteľkami zapájajú školu do projektov a súťaží, dosahujú veľmi dobré výsledky. Vyhrali rôzne hudobné a výtvarné súťaže, nahrali CD s detskými piesňami, 3 roky obhajujú titul Škola priateľská deťom. Pre deti organizujú výlety, vďaka škole navštevujú žiaci aj letné tábory „Black&White – žime spolu!“, ktorých sa zúčastňujú rómske a nerómske deti. Škola nemá špeciálne triedy, žiaci so špeciálnymi potrebami sú integrované do vyučovacieho procesu. Podolinskej sa svojou prácou podarilo nakloniť si aj rodičov detí v osade a na rôznych projektoch s nimi aktívne pracuje.

Podolinská pri svojej práci zdôrazňuje potrebu tolerancie a rešpektu k inakosti: „*Sme dva odlišné svety, pre niekoho čierno-biele, pre mňa iné, bez toho, aby sme sa navzájom nepoznali, by sme to mali všetci ťažké.*“

Monika Podolinská získala ocenenie za vytrvalú a oddanú pomoc zraniteľným rómskym deťom napriek nepriazni spoločnosti i časti komunity.

2. Blogger Ján Benčík

Ján Benčík je ružomberský dôchodca, ktorý už dva roky systematicky monitoruje a rozkrýva správanie slovenských neonacistov, extrémistov, konšpirátorov a žoldnierov bojujúcich na Ukrajine. Zbiera stopy, ktoré po sebe zanechávajú na webe a publikuje ich. Informácie čerpá najmä z fejsbukových statusov, skupín a komentárov na sociálnych sieťach. Tie dopĺňa o mediálny rešerš slovenských, ruských a anglických zdrojov a rešerš webu. Informácie zbiera a triedi, často im dáva spoločenský, politický kontext a archivuje ich. Doteraz uverejnil 60 článkov.

V prípade potreby chodí Benčík vypovedať pred vyšetrovateľov trestných činov. Svoje materiály posiela polícii a diskutuje so študentmi o hrozbách konšpiračných teórií a propagandy.

Benčíkové blogy majú reálny dopad. Kontroverzný obsah zvykne po ich publikovaní z webov „miznúť.“ Za svojej aktivity čelí Benčík urážkam, zosmiešňovaniu, ale aj fyzickým vyhrážkam. Dostal dokonca fotku náboja s jeho menom.

Ján Benčík hovorí, že silu bojovať mu dáva spomienka na minulosť: „*Štyridsať jedna rokov života som prežil v nechutnom totalitnom režime. Mám nechúť k tým, ktorí sa snažia zaviesť ďalšiu totalitu, ibaže tentoraz namiesto červenej, hnedú.*“

Ján Benčík získal ocenenie za odvážne systémové monitorovanie a rozkrývanie extrémistov napriek vyhrážkam a hroziacemu nebezpečeniu.

3. Utečenkyňa Khadra Abdile a pracovníčka Slovenskej katolíckej charity Emília Trepáčová

Khadra Abdile je utečenkyňa a matka malého Hamzu, s ktorým v roku 2013 prišla bez manžela na Slovensko, aby našla útočisko pred prenasledovaním rodiny v Somálsku. Získala tu humanitný azyl. Keď v Európe vrcholila utečenecká kríza, začali jej na Slovensku ťažké časy. Často čelí urážlivým pokrikom pre svoj vzhľad a vierovyznanie. Niekoľkokrát ju fyzicky napadli. Po jednom z útokov musela byť ošetrená v nemocnici. Útočník jej v električke stiahol šatku pod krk a škrtil ju, až kým ju nestrhol. O pár dní neskôr po nich so synom u lekára hádzal kamene. Pomohla jej až pracovníčka charity Emília Trepáčová, ktorá utŕžila namiesto nej. V štyroch prípadoch podala Abdile trestné oznámenie. Pri poslednom útoku polícia vzniesla obvinenie.

V septembri 2016 našla Abdile odvahu verejne rozprávať o útokoch, ktorým na Slovensku ako moslimka čelí a poskytla rozhovor denníku SME. Medializáciou sa snažila upriamiť pozornosť spoločnosti na útoky, ktoré sa jej ako žene a moslimke opakovane diali. Chcela, aby o nich vedelo čo najviac ľudí a vnímali ich ako problém. Od útočníkov nežiada žiadne odškodnenie. Odvaha prehovoriť o svojej situácii a brániť sa obrátením na štátne orgány je u ženy v jej kultúre a veku výnimočná. Takisto je výnimočná aj v komunite utečencov odkázaných na milosť cudzej krajiny a prostredia, často neuvedomujúc si svoje práva.

Emília Trepáčová je pracovníčka Slovenskej katolíckej charity, kde v rámci Projektu Rafael pomáha utečencom s integráciou do spoločnosti. Klientkou Charity je aj Khadra Abdile, somálska utečenkyňa, ktorú Trepáčová pri návšteve lekára bránila pred agresívnym násilníkom.

Keď viedla Abdile a jej syna k lekáre, neznámy útočník po nich vulgárne vykrikoval a hádzal kamene. Abdile sa utekala skryť do ambulancie a Trepáčová sa postavila útočníkovi do cesty, aby za nimi nemohol vojsť dnu. Nato jej útočník vulgárne vynadal, dvakrát napľul do tváre a vylepil jej dve facky. Útok videl muž, ktorý sedel v aute na neďalekom parkovisku, vystúpil a útočníka odohnal. Incident potvrdil na polícii ako svedok.

Khadra Abdile a Emília Trepáčová získali ocenenie za vzájomnú solidaritu a toleranciu, takú potrebnú v dnešnom svete. Obe čelia útokom a prejavujú odvahu, ktorou prekračujú strach i svoje kultúrne i ľudské hranice.

Laureátov 9. ročníka vybrala **Rada Bielej vrany**, ktorá hodnotila nominácie predložené organizátormi ocenenia. Členmi Rady sú: filozof Fedor Blaščák, historik Ivan Kamenec, bývalý sudca Ústavného súdu SR a Európskeho súdneho dvora Ján Kľučka, kazateľ Cirkvi Bratskej Daniel Pastirčák a predsedníčka Ligy za ľudské práva Zuzana Številová. Súčasťou Rady sú aj zástupca Aliancie Fair-play a zástupca VIA IURIS.

BIELA VRANA

Biela vrana je ocenením spoločensky prínosného a odvážneho občianskeho činu. Udeľuje sa ako poďakovanie vzácnym ľuďom okolo nás, ktorí sú ochotní brániť pravdu a spravodlivosť, konkrétnym činom preukázali občiansku odvahu, potlačili osobné záujmy v mene verejného prínosu, hodnôt, či princípov a mohli pritom podstúpiť riziko, rôzne príkoria, či zažiť odsúdenie.
<http://bielavrana.sk>

Sošky bielych vrán pre laureátov už tradične vytvoril uznávaný výtvarník Fero Guldan.

ALIANCIA FAIR-PLAY
Smrečianska 21
811 05 Bratislava

tel.: +421 2 20 73 99 19
e-mail: fairplay@fair-play.sk
www.fair-play.sk

VIA IURIS
Holubyho 37
902 01 Pezinok

tel.: +421 33 641 25 75
e-mail: info@viaiuris.sk
www.viaiuris.sk

BIELA VRANA
e-mail: info@bielavrana.sk
www.bielavrana.sk

facebook.com/Bielavrana
twitter.com/Bielavrana
instagram.com/Bielavrana